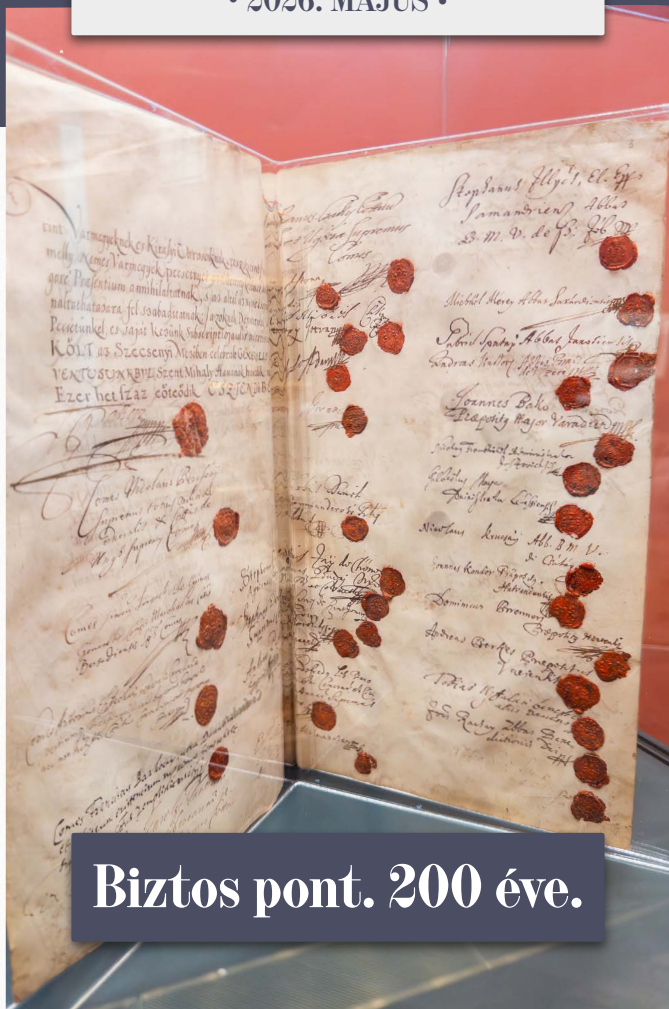

PROGRAMFÜZET

• 2026. MÁJUS •

Biztos pont. 200 éve.

Ünnepeljen velünk!

MTA

MTA200 — Tudományhavi rendezvények

**AZ MTA KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT
ÜNNEPI RENDEZVÉNYEI**

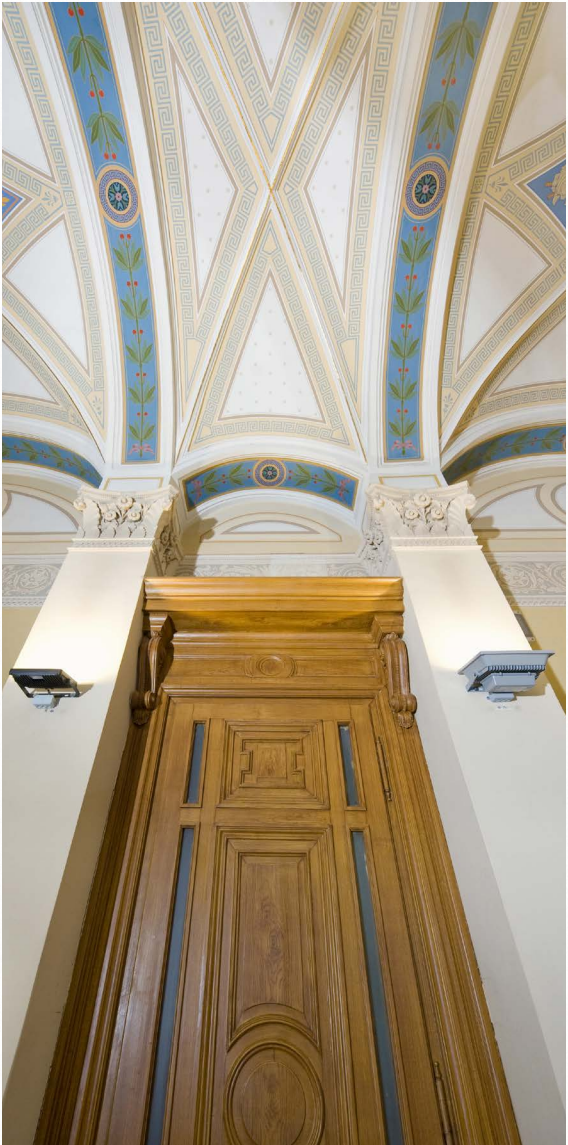
Az eseményeken való részvételével a meghívott hozzájárul ahhoz, hogy személyéről nyilvános fénykép-, illetve videófelvétel készülhet. A felvétel a későbbiekben az MTA YouTube-csatornáján tekinthető meg.

A Magyar Tudományos Akadémia 200 éves fennállásának alkalmából szervezett ünnepi rendezvénysorozat keretében 2026 májusában a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ (MTA KIK) programjaira kerül sor. Az MTA megalapításának 200. évfordulója egyben az MTA KIK 200. évfordulója is.

Gróf Széchenyi István 1825-ben kezdeményezte az Akadémia létrehozását, majd 1826 márciusában Teleki József 30 000 kötetes adománya megalapozta a könyvtárat. Az alapítólevél kimondta, hogy a gyűjtemény nemcsak az Akadémiát, hanem a „haza minden polgárát” is szolgálja. Ennek szellemében a könyvtár nyilvános intézményként működik.

Az MTA Könyvtár és Információs Központ az ország egyik legnagyobb tudományos szakkönyvtára. Gyűjti többek között az ókortudomány, a klasszika-filológia, a nyelvészet és az orientalisztika irodalmát, valamint természettudományi és társadalomtudományi alapműveket és tudománytörténeti anyagokat. Kiemelkedő, nemzetközileg is elismert orientalisztikai gyűjteménye ritka keleti kéziratokat is tartalmaz. Emellett országos feladatokat lát el az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program (EISZ) és a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) rendszerek működtetésében.

A könyvtár fennállásának 200. évfordulóját konferenciákkal és kiállítással ünnepli. A rendezvények a könyvtár és a kutatás kapcsolatát, a modern szakkönyvtárak kihívásait, valamint a könyvtáros szakma aktuális trendjeit vizsgálják, különös tekintettel a közösségi tudományban betöltött szerepre és az orvosi könyvtárak kutatástámogatási feladataira. A kiállítás bemutatja a gyűjtemény fő egységeit, történetét, legértékesebb kincseit, valamint megemlékezik a könyvtár fontos alakjairól is.

Tartalom

- 6 Borúra derű — A 200 éves Akadémia kincsei — kiállítás
- 8 A tudomány szolgálatában: 200 éves a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ — kiállításmegnyitó
- 11 Az Akadémia Könyvtára, vagy a Könyvtár Akadémiája — nemzetközi konferencia
- 14 A 21. század modern kutató- és szakkönyvtárai — konferencia
- 16 Nélkülünk nem megy: A könyvtárak szerepe a közösségi tudományban — konferencia
- 18 Jankovics József hagyatéka az MTA Könyvtárában. Tudóskönyvtárak sorozat
- 20 Gyökerektől a koronáig — Jubileumi konferencia az Akadémiai Könyvtár alapításának 200. és a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége alapításának 30. évfordulója alkalmából

BORÚRA DERŰ — A 200 ÉVES AKADÉMIA KINCSEI

Kiállítás

*Időpont: A kiállítás 2026. december 13-ig
látogatható.*

Helyszín: MTA Székház, kiállítóterem, 3. emelet

A kiállítás hétfő kivételével munkanapokon 10—17 óráig, szombaton 10—16 óráig látogatható.

A kiállítás ingyenes, de regisztrációhoz kötött a <https://kiallitasok.mta.hu> oldalon.

A Könyvtár gyűjteményeiben fellelhető páratlan dokumentumokat felsorakoztató kiállítás az Akadémia, rajta keresztül Magyarország 19—20. századi történetének fontosabb eseményeit, kimagasló személyiségeit mutatja be a nagyközönség számára ritkán látható kéziratokkal, dokumentumokkal és műtárgyakkal.

A kiállításon többek között eredetiben megtekinthető a Bibliotheca Corvina gyűjteményéből származó egyik fennmaradt corvina, Vörösmarty Mihály *Szózatának* fogalmazványa, Arany János *Kapcsos könyve*, Radnóti Miklós *Bori notesze*, Madách Imre *Az ember tragédiájának* kézírata és a Könyvtár gyűjteményében lévő UNESCO Világemlékezet listán lévő dokumentumok: Bolyai János *Appendixe*, Kőrösi Csoma Sándor hagyatékának egy darabja és az Eötvös-féle torziós inga dokumentációja is.

A kiállítást rendezte, a tablók szövegét írta: Babus Antal

Látványterv és kivitelezés: Fodor Eszter, Kalocsai László, FoKa art

Audiovizuális eszközök: MuseumSys

Installáció: Reklámeszköz.hu, Zsovák Műkő

Műtárgy-installáció: PreservArt, Perom Géza

Május 6.

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN: 200 ÉVES A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT

Kiállítás megnyitó

*Időpont: 2026. május 6.
Helyszín: MTA Székház, Aula
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.*

A tárlat bemutatja az intézmény hosszú történetének főbb eseményeit és fejlődésének kiemelkedő momentumait időrendi áttekintésben. A látogatók bepillantást nyerhetnek a Könyvtár alapításának körülményeibe, valamint képet kapnak arról, hogy fennállása során a város mely épületeiben működött az intézmény. Megismerhetik az intézmény vezetőit és legnagyobb mecénásait, akiknek unikális adományai jelentősen gazdagították gyűjteményeinket.

A kiállítás átfogó képet ad a könyvtár jelenlegi munkájáról is. Bemutatjuk a törzsgyűjtemény gazdag könyv- és folyóiratállományát, valamint külön-gyűjteményeinket: az ország orientalisztikai alapkönyvtáraként számontartott Keleti Gyűjteményt és a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményét, amely a magyar kultúra legnagyobb alakjainak hagyatékát és a ritka, sok esetben unikális könyvek gazdag tárházát őrzi. A látogatók betekintést nyerhetnek az Akadémiai Levéltár munkájába is, amely az 1950 óta keletkezett iratanyag őrzője.

A technikai fejlődés új ismereteket és új megközelítési módokat hozott a könyvtári munkába, így az Akadémiai Könyvtár tevékenysége a 21. században számos új feladattal bővült. A kiállítás látogatói megismerhetik a két országos közfeladatot: az Elektronikus Információszolgáltatás és a nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis, a Magyar Tudományos Művek Tára működésének lényegét, továbbá rálátást nyernek a tudományometriával kapcsolatos tevékenységekre és a Könyvtár által létrehozott digitális tartalmakra.

Kurátorok: Hay Diána és Molnár Andrea
Látványterv és kivitelezés: Fodor Eszter, Kalocsai László, FoKa art

A kiállítás 2026. május 4–29. között látogatható.

Május 12–13.

AZ AKADÉMIA KÖNYVTÁRA, VAGY A KÖNYVTÁR AKADÉMIÁJA

Nemzetközi konferencia

Időpont: 2026. május 12–13.

**Helyszín: MTA Székház, Kisterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.**

A konferencia nyelve francia, olasz, német, angol.

Az eseményen a részvétel ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött. A regisztráció az alábbi linken érhető el: <https://tinyurl.com/wnd9fuje>

A Tudós Társaságok megalapítása Európában sokféle módon történt, és időben hosszú évszázadokon átívelő folyamat volt. Konferenciánk arra a kérdésre keresi a választ, hogy az alapítási tervezetekben, illetve a megalakult akadémia első alapszabályában milyen szerepet szántak a könyvtárnak és a könyvkiadásnak. Vizsgáljuk, hogy milyen viszonyban volt az alapító könyvtár tematikus összetétele az akadémián folyó tervezett, illetve megvalósult kutatásokkal. Felmerül a kérdés, hogy a tervezett kutatási témák segítéséhez hoztak-e létre könyvtárat, vagy éppen ellenkezőleg, a felajánlott, illetve megvásárolt könyvanyag alakította a kutatási irányokat. A tudós társaságok és akadémiák tevékenységének első fél évszázada is a vizsgálat tárgyát képezi.

Célunk annak a sokféleségnek a felmutatása, amely az európai akadémiák alapítását jellemzi, és ezzel ösztönözni kívánjuk a 21. század első felének

értelmiségét Európa-szerte arra, hogy törekedjünk egymás jobb megismerésére, ezáltal egymás megértéséhez is közelebb kerüljünk.

Május 12.

- 10.00—10.10 Gábor Kecskeméti: *Introductory Thoughts*
- 10.10—10.40 Yann Sordet: *Founding libraries and opening them to the public: the role of academies and learned societies in 17th- and 18th-century France*
- 10.40—11.10 Maria Luisa Eugenia Lopez-Vidriero Abello: *Fiat lux: la bibliothèque de la Real Academia et les fondements académiques d'une construction réciproque*
- 11.10—11.40 Fiammetta Sabba: *La Biblioteca dell'Accademia delle Scienze di Bologna oggi Biblioteca dell'Università*
- 11.40—13.00 Lunch break
- 13.00—13.30 Christophe Didier: *Can small „academies” contribute to build a bigger one? Strasbourg in the 18th century*
- 13.30—14.00 Elmar Mittler: *Library, university and academy — the perfect research trias in 18th century Goettingen*
- 14.30—15.00 Klaus Kempf: *The promotion of science and research in Bavaria. In more than 200 years are the Bavarian Academy of Sciences and Humanities and the Bavarian State Library working in lockstep*
- 15.00—15.30 Andrea Jelinková: *The Library of the Royal Bohemian Society of Sciences as a Hub of Modern Scholarly Communication*

- 15.30—16.00 Barbara McCormack: *Donations, Collections, and Scholarly Direction: The Founding of the Royal Irish Academy Library*

Május 13.

- 10.00—10.30 István Monok: *The role of the library in the plans for the founding of the Hungarian Scholars Society and the reality (1750—1826)*
- 10.30—11.00 Marisa Midori Deaecto: *L'Académie est de sciences juridiques, mais la bibliothèque est religieuse. La constitution de la bibliothèque de l'Académie de Droit de S. Paulo (1827—1887)*
- 11.00—11.30 Andrea De Pasquale: *Un'Accademia ai piedi dell'Etna. La politica delle collezioni della Biblioteca Zelantea dell'Accademia di scienze, lettere e belle arti degli Zelanti e dei Dafnici di Acireale (Italia, Sicilia) tra XVIII e XX secolo*

Május 14.

A 21. SZÁZAD MODERN KUTATÓ- ÉS SZAKKÖNYVTÁRAI

Konferencia

*Időpont: 2026. május 14.
Helyszín: MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.*

A konferencia nyelve angol.

Az eseményen a részvétel ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött. A regisztráció az alábbi linken érhető el: <https://shorturl.at/EWK9n>

Az ékírástos szövegelemek összegyűjtésére alapított könyvtárak az évszázadok során nem csak abban változtak, hogy a tudás fizikai hordozóinak formája átalakult. A dokumentumok formájának változása sokféle feladat elé állította a könyvtárakat: meg kellett tudni őrizni a bármely korban keletkezett írott emlékeket, azokat mindig korszerű formában kellett közvetíteni a társadalom tagjai felé, és ezzel egyidejűleg az új adathordozók új feladatokat, illetve új lehetőségeket is teremtettek.

A könyvtárak akkor működnek jól, ha az új lehetőségekkel úgy élnek, hogy az őket körülvevő társadalom mindig fontosnak és hasznosnak tekinti őket. Konferenciánk az információs technológiák rendkívül gyorsan, sokszor a társadalmi folyamatoktól elszakadva zajló változásainak korszakában a modern könyvtári tevékenységet elemzi, és bemutatja azt a tudós felhasználók, valamint a könyvtárak és az akadémiák fenntartói, illetve a társadalom szélesebb körei számára.

A konferencia során arra keressük a választ, hogy a világ változásai hogyan érintik a könyvtárak munkáját, és miként tudják az akadémiai és szakkönyvtárak támogatni a 21. század kutatóit és oktatóit.

10.00—10.10	István Monok: <i>Welcome speech</i>
10.10—10.40	Julien Roche: <i>Analysis of the European special/research libraries. Where does the „open road” lead us according to the LIBER strategy.</i>
10.40—11.10	Dóra Kalydy: <i>The will to survive: Hungarian special libraries</i>
11.10—11.40	Dávid Tréfás: <i>What can we do to make the library collections live? How to manage special/research library collections in the 21st century</i>
11.40—13.00	Lunch break
13.00—13.30	Gyöngyi Karácsony: <i>How to keep library staff educated, motivated and dedicated</i>
13.30—14.00	Frank Scholze: <i>How to expand library services through digital collections</i>
14.00—14.30	Andreas Brandtner: <i>Transforming the old library environment and organisation for 21st-century services</i>
14.30—15.00	Coffee break
15.00—16.00	<i>Round table discussion with the speakers of the conference moderated by Gábor Szeberényi</i>
16.00	István Monok: <i>Closing words</i>

Május 20.

NÉLKÜLÜNK NEM MEGY: A KÖNYVTÁRAK SZEREPE A KÖZÖSSÉGI TUDOMÁNYBAN

Konferencia

Időpont: 2026. május 20.

*Helyszín: MTA Könyvtár és Információs Központ,
Konferenciaterem
1051 Budapest, Arany János utca 1.*

Az eseményen a részvétel ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött. A regisztráció az alábbi linken érhető el: <https://forms.gle/5Ghx7WWJZGHbDgTe8>

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete égisze alatt 2024-ben elindult az országos Közösségi Tudományos Roadshow, nyolc különböző vármegyei és egyetemi könyvtárban. A közösségi tudomány (citizen science) olyan kutatási megközelítés, amelyben a tudományos munkába nem hivatásos kutatók — önkéntesek, érdeklődők, helyi közösségek — is bekapcsolódnak, együttműködve a kutatókkal, és ezzel hozzájárulnak a tudományos ismeretek bővítéséhez, valamint a társadalom tudomány iránti elköteleződésének erősítéséhez.

A konferencián a roadshow helyszínek könyvtárosai bemutatják az elmúlt másfél év eredményeit, megvalósult és tervezett közösségi tudományos projektjeiket.

- 9.30—10.00 Érkezés, regisztráció
- 10.00—10.30 Kalydy Dóra: *Az elmúlt másfél év roadshow-tapasztalata*
- 10.30—11.15 Kovácsné Koreny Ágnes és Kuczko Andrea: *Az első állomás, FSZEK, közösségi tudomány projektjei és ami mögötte van*
- 11.15—12.00 Lovász Dávid: *A Pécsi Tudományegyetem Tudásközpont tapasztalatai*
- 12.00—13.00 *A roadshow állomások rövid beszámolója: benyomások, tervek*
- Szegedi Tudományegyetem, Klebelsberg Könyvtár: Dr. Tóth-Lipták Péter
 II. Rákóczi Ferenc Könyvtár: Varga Gábor
 Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Tittel Pál Könyvtár: Oszlanczi Krisztina
 Deák Ferenc Vármegyei Könyvtár: Szekér Ármin és Takács Adrienn
- 13.00—14.00 Ebédszünet
- 14.00—14.30 Kerékgyártó Ágnes: *A közösségi tudomány projektek alapja — a helyi munkacsoport felállítása, tervezés és az újratervezés*
- 14.30 Kérdések, válaszok

Május 21.

JANKOVICS JÓZSEF HAGYATÉKA AZ MTA KÖNYVTÁRÁBAN

TUDÓSKÖNYVTÁRAK SOROZAT

Kiállítás, emlékező beszélgetés és könyvbemutató

*Időpont: 2026. május 21.
Helyszín: MTA Székház, Tudós kávézó és
Vörösmarty-terem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.*

Jankovics József (1949—2021) fantasztikusan sokoldalú irodalomtörténész volt. Nemcsak szűk területén, a 17. századi magyar irodalomban mozgott otthonosan, hanem kortárs írók, költők sorát mondhatta barátjának. Lelkesen kutatta a régi magyar irodalom összefüggéseit, s nagy hangsúlyt fektetett a szövegek közzétételére. Szerkesztői, koordinálói tevékenysége legendás volt: „Egy szakállas békebíró, aki támogat, noszogat, s ha bajban vagy, segít” — mondta róla Csörsz Rumen István.

Az (akkor MTA) Irodalomtudományi Intézet volt a szellemi otthona. Ő volt az egyik motorja a Reneszánsz Osztály szakmai körének, a „Rebakucs”-nak is. Szerkesztője volt például a Kortárs, Nagyvilág, Mozgó Világ, Hungarológiai Értesítő lapoknak és többek között a Régi Magyar Költők Tára XVII. századi sorozatának. „Fesztávjának” méretére jellemző, hogy ugyanolyan elmélyültséggel szerkesztette és adta közre Ányos Pál, Bethlen Farkas, Gyöngyösi István és mások, de közben Babits Mihály műveit is.

Halálát követően tékája az Akadémiai Könyvtárba került, ahol a feldolgozás után, családja támogató közreműködésével, az intézmény Tudóskönyvtárak sorozatának méltó darabja lett.

- 16.00 Kiállításmegnyitó
(Helyszín: Tudós Kávézó, 1. emelet)
- 16.20 *Jankovics József könyvtára* — A digitális tékát bemutatja Nagy Ágnes, a Gyűjteményszervezési Osztály vezetője és Kató Emese, a Szakinformatikai Osztály munkatársa (Helyszín: Vörösmarty-terem, földszint)
- 16.50 Visszaemlékező beszélgetés Monok István főigazgatóval (MTA KIK) és Bene Sándor irodalomtörténésszel
- 17.20 „és minden lágyan ellebeg”. *In honorem Jankovics József*
Könyvbemutató Mercs István szerkesztővel
- 18.00 Koccintás

Május 26.

GYÖKEREKTŐL A KORONÁIG

Jubileumi konferencia az Akadémiai Könyvtár alapításának 200. és a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége alapításának 30. évfordulója alkalmából

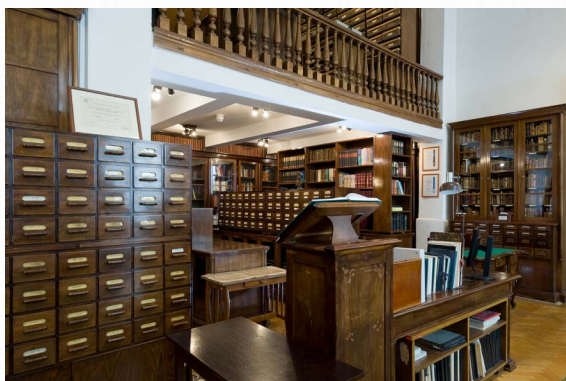
Időpont: 2026. május 26.

**Helyszín: MTA Könyvtár és Információs Központ,
Konferenciaterem
1051 Budapest, Arany János utca 1.**

A magyarországi orvosi könyvtári hálózat 65 évvel ezelőtt indult útjára. Az orvosi dokumentumok gyűjtését azonban ekkor már évek óta végezte az Orvostudományi Dokumentációs Központ (ODK), melynek első fenntartója a Magyar Tudományos Akadémia volt. A három évtizeden át eredményesen építkező szakkönyvtári hálózatot azonban lassan felörölte a politikai, szervezeti átrendeződések sokasága. A végül szakmai, módszertani támogatás nélkül maradt könyvtárosok ezért 1996-ban civil szervezetként új hálózatot alapítottak Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége (MOKSZ) néven. 2026-ban, az újjászületett szervezet fennállásának 30. évfordulóján az orvosi könyvtárosok visszatérnek a bölcsőhöz, és együtt ünnepelnek a 200 éves fennállását ünneplő Akadémiai Könyvtárral.

9.30—10.00	Regisztráció
10.00—10.30	Köszöntőt mond: Monok István, az MTA KIK főigazgatója és Gacsályi-Tölgyesi Ágnes, a MOKSZ elnöke
10.30—11.00	Mázi Béla: <i>Toldy Ferenc. Orvos, könyvtáros, tudománysszervező</i>

- 11.00—11.20 Bemutakozik az MTA V. Orvosi Tudományok Osztálya
- 11.20—11.30 A MOKSZ alapítóinak videóüzenete
- 11.30—12.00 Egléné Fekete Zsuzsanna: *Soha ne add fel! Pozitív jövőkép, követendő példa a Tolna Vármegyei Balassa János Kórház Orvos-Egészségügyi Könyvtára*
- 12.00—13.30 Ebédszünet
Ünnepeltek köszöntése
Alkotó könyvtárosok kiállítása
- 13.30—16.00 MOKSZ Jubileumi Közgyűlés
Éves beszámoló
Emléklapok átadása
Dr. Benda Mária-díj átadása

MTA 200